

SEROCKI MIEJSCOWNIK

KRAJOZNAWCZO – TURYSTYCZNY PRZEWODNIK PO GMINIE

Odcinek 39 - WOLA KIEŁPIŃSKA

Nekropolia w Woli Kiełpińskiej

Stanisławowo
Ludwinowo Dębskie
Ludwinowo Zegrzyńskie
Zalesie Borowe Marynino
Świecienica Izbica
SEROCK
Wola Kiełpińska
Kania Polska
Gąsiorowo
Kania Nowa
Nowa Wieś
Stasi Las
Zabłocie
Karolino
Wola Smolana
Jadwisin
Dębinki Góra
Borowa Góra
Bolesławowo
Jachranka
Cupel Szadki
Dopin Dębe
Skubianka
Wierzbica
Łacha

O cmentarzu parafii św. Antoniego w Woli Kiełpińskiej wspomniano w *Miejscowniku* już dwukrotnie, ale w 120 rocznicę jego wytyczenia zasłużył on na osobne miejsce. Cmentarz powstał w związku z przymusowym przeniesieniem parafii z Zegrza. Problem znalezienia miejsca na nowy cmentarz został rozwiązany przez właścicieli dóbr zegrzyńskich Jadwigę i Macieja Radziwiłłów, którzy ofiarowali nie tylko działkę pod budowę kościoła i plebanii, ale też niezbędny teren na cmentarz. Potwierdzają to wyraźnie zachowane źródła m.in. ówczesna mapa.

Brama cmentarna

nagrobna innego zarządcy dóbr Zegrze Wiktora Urbanowskiego zm. 1884 r., a także nagrobek żelwny i kilka płyt nagrobnych jego rodziny. W pobliżu znajduje się także nagrobek rodziny Zglenickich, właścicieli dóbr Dębe, pierwotnie postawiony dla Weroniki z Załusków Zglenickiej, matki słynnego inżyniera geologa Witolda Zglenickiego (1850-1904), który został pochowany nieopodal i ma nagrobek ufundowany przez płocką Petrochemię.

Bliżej kaplicy jest grób rodziców pisarza Jerzego Szaniawskiego, Wandy z Wysłouchów i Zygmunta Szaniawskich. Zygmunt Szaniawski był nie tylko dyrektorem młyna w Zegrzynku, ale także ważnym działaczem narodowym i społecznym, m.in. przewodniczącym Komitetu Obywatelskiego pow. pułtuskiego w 1915 r., prezesem pułtuskiego Towarzystwa Rolniczego oraz pierwszym prezesem Straży Ogniowej w Serocku.

Przy głównej alei i krzyżującej się z nią w centrum drugiej ulicy znajdują się m.in. ciekawe nagrobki leśniczych dóbr zegrzyńskich – Wacława Cieśli i Jana Urbańskiego oraz nauczyciela ludowego Stefana Drużyńskiego.

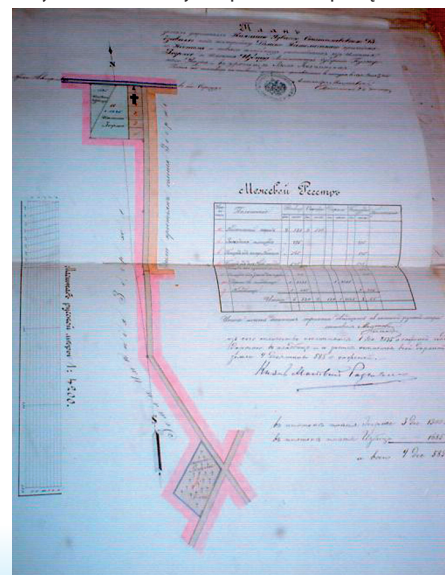

Kaplica im. bł. ks. Romana Archutowskiego

O ile dla większości wiejskich rodzin przeniesienie cmentarza nie stanowiło problemu, bowiem na ich ziemnych grobach były najczęściej tylko drewniane krzyże, których trwałość raczej nie przekraczała pamięci dwóch

pokoleń, to rodziny administratorów dóbr zegrzyńskich oraz bogatszych chłopów miały problem. Związane z ich pozycją społeczną nagrobki kamienne lub metalowe, mogły zostać zlikwidowane lub przeniesione na nowy cmentarz. Większość wybrała przeniesienie i dzięki temu cmentarz ma o ponad ćwierć wieku dłuższą historię.

Stare nagrobki znalazły się w prestiżowym miejscu, przy głównej alei, którą przechodziły kondukt pogrzebowe, blisko ówczesnego środka cmentarza, uważanego za miejsce szczególnie święte. Dziś tym symbolicznym miejscem, ośrodkiem sacrum, jest kaplica pod wezwaniem bł. ks. Romana Archutowskiego, wybudowana w 2008 r. Zostały w niej złożone szczątki byłych proboszczów: Aleksandra Solińskiego, Jana Przedpeńskiego i Stanisława Zająca. Obok kaplicy znajduje się nadal część najstarszych grobów, wraz z kilkunastu innymi nieco późniejszymi. Wyróżnia się niewątpliwie nagrobek Antoniego Xiężopolskiego zm. 1866 r. długoletniego administratora dóbr Zegrze. Prezentuje on popularny motyw w sztuce sepulkralnej (nekropolitycznej), to jest złamaną kolumnę, symbolizującą kruchość ludzkiego życia, które często bywa nagle przerwane. Symbolikę uzupełnia przedstawienie na cokole pług, odnoszącego się do jego zasług gospodarczych. Obok znajduje się płyta

Cmentarz na planie z 1893 r.

Kaplica z sąsiadującymi grobami m.in. Sutkowskich

Płyta wewnątrz kaplicy z nazwiskami księży

Grób Zygmunta i Wandy Szaniawskich, rodziców Jerzego pisarza

Część cmentarza z nagrobkami z początku XX w.

Drugim miejscem grupującym stare nagrobki jest kwatery we wschodnio-południowej części cmentarza. Znajdują się tam groby z początku XX w., czyli pierwszych lat funkcjonowania cmentarza, m.in. potężny nagrobek Xawerego Ohtuszewskiego zm. 1905 r., administratora dóbr zegrzyńskich, nagrobki rodziny Kucińskich oraz jedyny obiekt sygnowany przez firmę kamieniarską, nagrobek 4 letniego Stefana Krysiaka.

Na cmentarzu znajdują się mogiły żołnierzy Wojska Polskiego poległych we wrześniu 1939 r. oraz saperów, którzy zginęli w 1945 r. w trakcie akcji rozminowania, z nagrobkami ufundowanymi przed kilku laty przez gminę Serock. Warto też wspomnieć o nagrobkach z symbolicznymi inskrypcjami. Na grobie rodziny Kitów z Szadek znalazł się napis o ppłk. Aleksandrze Kita, wykładowcy Oficerskiej Szkoły Samochodowej w Pile, zamordowanym z wyroku stalinowskiego sądu w 1952 r. Znajduje się grób Feliksa Janickiego zm. w 1923 r. z informacją, iż był powstańcem styczniowym i budowniczym kościoła w Woli Kiełpińskiej, a w nowej części cmentarza jest napis odnoszący się do innego przedstawiciela tej rodziny, por. Mariana Janickiego, zamordowanego w Katyniu.

Z najnowszych nagrobków swoją artystyczną formą zwracają uwagę dwa nagrobki. Przy głównej alei nagrobek

rodziny Sutkowskich, właścicieli znanej firmy kamieniarskiej z Borowej Góry oraz przy murze południowym nauczycielki Matyldy Kowalskiej.

Cmentarz jest piękny i zadbane, ale są dwa groby zapomniane, które wymagają szybkiego działania. Pierwszy

to nagrobek zasłużonego wójta gminy zegrzyńskiej z końca XIX i początków XX wieku – Hilarego Łaniewskiego zm. 1926 r. Drugi to grób Józefa i Franciszki Karwowskich, dziadków błogosławionego księdza Romana Archutowskiego.

Tekst i zdjęcia: Sławomir Jakubczak

Główna aleja od strony zachodniej